

Lunt ankerfeste i populært farvann

Førsteintrykket bedrar. I alle fall gjelder det Strømtangen fyr der det ligger på knausen.

Tekst og foto: Arne Otto Iversen

REISE Sett fra sjøsiden oppleves ikke akkurat Østfolds eldste fyrstasjon som noen himmelropende idyll. I skjæringspunktet mellom Glomma og Oslofjorden

– der strømmen er stri og farvanet travelt – er det ikke mulig å finne en eneste krok som kan gi feste for taustumpen.

Berget der lykta er plassert reiser seg steilt opp fra havet, her fins ingen beskyttelse mot bølgerne, og for å gjøre elendigheten komplett er fjellet så ruglete at både glassfiber og hud vil få varige men hvis man prøver å kare seg i land.

Heldigvis er det et godt alternativ til denne tilsynelatende kompliserte ilandstigning, og den

gagnlige bryggeplass finner jeg på øyas nordside. Fyrlyktas landingsplass befinner seg nemlig et godt stykke unna selve stasjonen og jeg må reise rundt hele øya før jeg kommer til det godt skjermede Strømsund.

Selv om jeg nå mister kontakten med fyret får jeg til gjengjeld ankre opp i en havn som har alt en kan ønske seg av ynde og sjarm. I le av holmene finner jeg en base som er så forlokkende at den går utenpå det meste av det jeg tidligere har opplevd på

norske fyr. Ankringsplassen på Strømtangen har egen brygge reservert for besøkende til fyret og i tillegg er det mulig å bruke Kystverkets gedigne kai.

Uten blygsel fortøyer jeg båten med bredsidene inn mot brygga, og jeg bestemmer meg for å gjøre kål på lageret av proviant før jeg utforsker fyrstasjonen. Noen ganger er det helt ålreit å holde seg i havna.

Utfordrende landing

Det er trelasthandlerne langs

FYRASSISTENTENS BOLIG: Etter at fyret ble automatisert er bygningene på Strømtangen overtatt av foreningen Onsøybeviset som formidler utleie av ferieboliger med flott utsikt og uovertruffen god havn.

«Skjærgården i Østfold er som skapt for loffing i sakte fart»

Glomma som skal takkes for at det ble anlagt fyrlykt på Strømtangen, for det var herfra forslaget kom om å anlegge en høvelig lykt i innløpet til Fredrikstad. For å sikre handelen med tømmer måtte en også sikre leia, og det var nå engang sånn at ikke alle seilskuteskipperne var like lystne på å manøvrere seg inn i det kronglete farvannet.

Kremmere ønsket et innseilingsfyr og en velfungerende sjøtransport for å få omsatt trevirke i klingende mynt. Særlig nattetid og på dager med lite sikt var det nærmest plent umulig å finne inngangen til «plankebyen».

En fyrlykt på den ytterste odden var definitivt en god idé, og høsten 1859 ble lyset tent for første gang. Landingsforholdene like i nærheten av stasjonen er imidlertid utfordrende. Med vekslende hell har man prøvd seg med både båtøppteck og en skinnegang som ble brukt til å trekke de tyngste oljefatene opp til stasjonen.

Den eneste anordningen som man har hatt en viss suksess med, er krana som ble montert like i nærheten av fyrlykta. Dessverre fikk denne løsningen kort levetid, for da fyret fikk innlagt elektrisitet i 1951 var det ikke lengre behov for petroleum. Svingkrana ble demontert og siden den gang har Strømsund vært fyrstasjonens eneste landingsplass.

STRØMTANGEN FYRSTASJON

Beliggenhet: Fredrikstad kommune, Østfold

Opprettet: 1859

Status: Automatisert og avfolket 1977

Funksjon: Innseilingsfyr

Hjemmeside: www.stromtangen.no

FYRROMMET: Fyrlykta på Strømtangen er i dag plassert på egen søyle og det gamle fyrhuset har fått nytt liv som alle tiders lysthus.

Idyll så det holder

De ideelle ankringsforholdene har ikke bare lokket båtfolk i feriemodus til stedet, også sjøfartsmyndighetene fattet tidlig interesse for havna. På begynnel-

sen av 1900-tallet ble det satt opp to store naust på øya og i mange år ble staker, lys og lydbøyer fra hele Oslofjorden slept inn for overhaling.

Selv om denne virksomheten nå er flyttet, er både brygge og hus tatt vel vare på. Da vi ankommer Strømtangen blåser det friskt og det store bøynaustet gir oss god skjerming for vinden. En

håndfull andre båter er også ankret opp i bukta og mellom Torgautøyene er det en jevn strøm av sjøfarere i ulike farkoster.

Skjærgårdsidyllen i Østfold er som skapt for loffing i sakte fart og fra mitt utkikkspunkt på brygga ser jeg farkoster i ulike nyanser, og det brukes både motor, padleårer og seil til framdrift. De aller største yachtene holder seg

RØDE SJØBODER: De rødmalte og godt synlige naustene på Strømtangen ble tidligere benyttet til rengjøring, reparasjon og istandsetting av staker og bøyer.

TUR: Den korte veien fra havna og over til fyrret er et hyggelig avbrekk. Godt skiltet og lett å ta seg frem.

AVGANG: Strømsundet skiller fyrstasjonen fra fastlandet og det er også her vi finner stasjonens godt skjermede bryggeanlegg.

allikevel unna Strømsund, og det er nok et klokt valg ettersom dybdeforholdene ikke er helt optimale for båter med mye tonnasje.

Marsjen mot målet

Det er blitt sen ettermiddag og jeg bestemmer meg for å gjøre et framstøt mot fyrlykta. Stien jeg skal følge er godt merket og etter å ha flyttet meg et par titalls

meter kommer jeg opp på øyas toppunkt. Her får jeg fyrstasjonen i siktlinja og sånt sett er det en enkel oppgave å navigere seg inn mot lykta på øyas sørside.

Stien går gjennom lynchgeia og på steder der det er fare for at jordsmonnet kan være fuktig er det lagt ut planker slik at jeg kan balansere meg tørrskodd over på fast grunn.

IDYLL: Fine områder rundt havna gjør at et besøk på Strømtangen kan kombineres med andre hyggelige sommeraktiviteter.

Vel framme får jeg se en bygning som er kledd fra topp til tå i eternitt – dette vedlikeholdsfrie og snusfornuftige materialet som er alt annet enn pent. Etter at stasjonen ble automatisert ble fyrlykta flyttet til en sokkel like i nærheten. Denne operasjonen gjorde det mulig å utvide boligen til fyrmesteren på Strømtangen og tilbygget som tidligere ble brukt til fyrlykta er blitt omdannet til et uovertruffent utkikkspunkt.

Her kan man sitte godt beskyttet for vær og vind og følge trafikken i leia. Det er foreningen Onsøybeviset som formidler utleie av fyrmesterboligen. Selv om stasjonen åpenbart er et flott feriested er det allikevel landingsplassen som gir Strømtangen toppkarakter som en særegen flott ankringsplass.

For ordens skyld: Avstanden mellom havna og fyrstasjonen er 450 meter.

aoiver@online.no